

Jeg er glad for å delta på denne erfaringskonferansen om rovviltsikre gjerder. Alle ønsker vi reduserte tap av sau på beite. Tapsbildet er komplekst, men det er ingen tvil om at det i en del beiteområder er rovvilt som er den største tapsårsaken. Særskilt er det nødvendig med effektive forebyggende tiltak i prioriterte yngleområder for rovvilt, og spesielt i yngleområdene for bjørn, ulv og gaupe.

Rovviltsikre gjerder har fått mye oppmerksomhet fra ulike hold den siste tiden, både positiv og negativ.

Jeg mener det nå er nødvendig med en gjennomgang for å finne frem til hvordan vi på best mulig vis bør jobbe videre med rovviltsikre gjerder som forebyggende tiltak. Samtidig er denne konferansen et viktig ledd i arbeidet vi må gjøre for å forskriftsfeste standarden for bruk av rovviltsikre gjerder, som følge av at liberaliseringen av nødvergebestemmelsen også omhandler dette temaet spesifikt.

Todelt målsetting

Vi har en todelte målsetting i rovviltpolitikken. Vi skal ta vare på både rovvilt og beitenæring i Norge. Dette er en krevende, men etter mitt syn en riktig målsetting.

Differensiert forvaltning er et av hovedprinsippene i dagens politikk. Det innebærer ulik prioritering av henholdsvis rovvilt og beitedyr i ulike områder. Følgelig er det også forskjeller i bruk av virkemidler i ulike områder. Skal vi lykkes med å nå den todelte målsettingen, er forebyggende tiltak et sentralt virkemiddel i mange områder.

Kunnskap er sentralt for at vi skal lykkes med effektive forebyggende tiltak. Som jeg tidligere har snakket om i kontaktutvalget, er jeg overbevist om at det er i skjæringspunktet mellom vitenskap og erfaring at vi finner de beste løsningene.

Rovviltsikre gjerder er et godt eksempel på at det er viktig å kombinere vitenskap og erfaring. Jeg er glad for at vi nå har fått i stand en slik erfaringskonferanse hvor ikke minst representanter for de som faktisk har rovviltsikre gjerder er invitert til å dele sin kunnskap med oss andre. I Sverige har man, etter det jeg kjenner til, lang erfaring med bruk av rovviltsikre gjerder, og det er svært nyttig for oss å lære av deres erfaringer.

Felles brev fra miljøvernminister og landbruks- og matminister i 2007

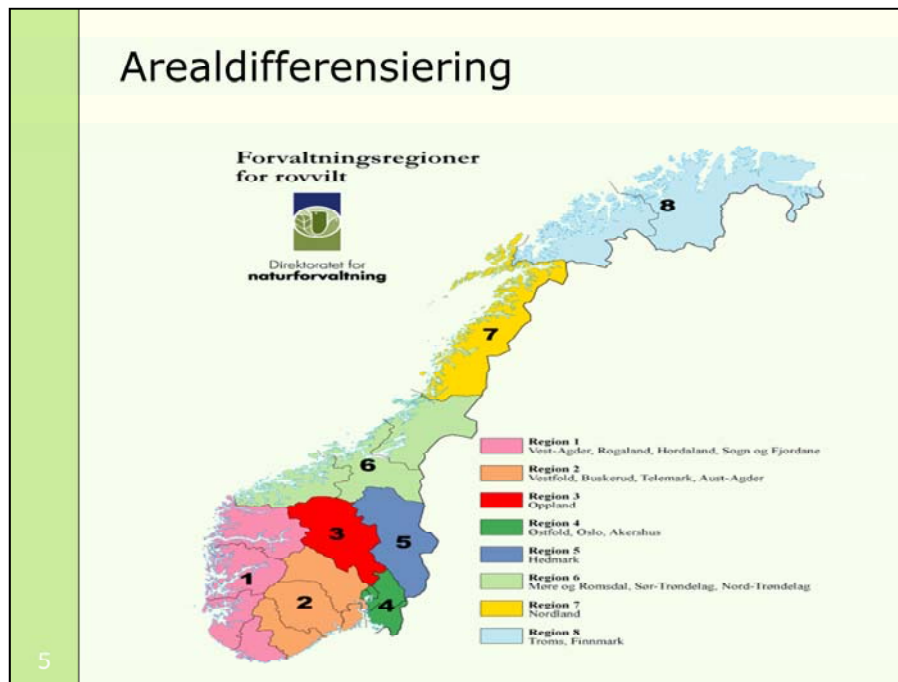
"I områder som er definert som prioriterte rovviltområder i de regionvise forvaltningsplanene, skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Dette innebærer at det i enkelte områder vil være behov for langsiktige investeringer i endret driftsopplegg eller omlegging til annen produksjon".

4

Foto: Marianne Gjerv

I et felles brev i 2007 fra de daværende ministrene i Miljøverndepartementet (Helen Bjørnøy) og Landbruks- og matdepartementet (Terje Riis-Johansen) står det bl.a. følgende presisering om prioriterte rovviltområder:

"I områder som er definert som prioriterte rovviltområder i de regionvise forvaltningsplanene, skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Dette innebærer at det i enkelte områder vil være behov for langsiktige investeringer i endret driftsopplegg eller omlegging til annen produksjon."

5

Rovviltnemndene har hovedansvaret for forvaltningen innenfor sine respektive regioner og innenfor rammen av de nasjonalt fastsatte bestandsmålene.

Rovviltnemndene utarbeider forvaltningsplan hvor det blant annet foretas en arealdifferensiering, dvs prioritering av henholdsvis yngleområder for rovvilt og beiteområder. Unntaket er forvaltningsområdet for ynglende ulv som er fastsatt av Stortinget. Tiltak som bruk av rovviltsikre gjerder vil være mest aktuelle i de områder som er prioriterte til rovvilt.

Det er også rovviltnemndene som i tråd med sine forvaltningsplaner prioriterer bruken av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak innenfor sine respektive regioner.

Forebygging og konfliktdemping

Regjeringen vil ha en fortsatt sterk satsing på forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltningen, og gi omstillingsmidler i prioriterte rovdyrområder når dette anses hensiktsmessig.

De siste årene er det gjort mye godt arbeid med forebyggende tiltak. Vi begynner blant annet å få mer erfaring med bruk av rovviltsikre gjerder, og i flere beiteområder hvor det tidligere var svært store tap av sau til rovvilt, har det lyktes å redusere tapet enormt.

Senere i dagens program får vi høre noen eksempler fra de som driver sauehold innenfor prioriterte rovviltområder uten store tap til rovvilt.

Rovviltneemndene i region 5 (Hedmark) og region 6 (Midt-Norge) er av naturlige årsaker de nemndene som de senere år har satset mest på bruk av rovviltsikre gjerder.

I Midt-Norge, eller nærmere bestemt Nord-Trøndelag, er det i hovedsak saueiere innenfor det prioriterte yngleområdet for bjørn som benytter gjerder. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag opplyser at 14 beitebrukere benytter rovviltsikregjerder til sine sauebesetninger, og disse har i stor grad fungert godt.

I Hedmark, Oslo, Akershus og Østfold er det i hovedsak saueiere innenfor prioriterte yngleområder for ulv og bjørn som benytter gjerder.

Vi har i dag ingen fullgod oppdatert kartfesta oversikt over de rovviltsikre gjerdene rundt omkring i regionene, men Direktoratet for naturforvaltning jobber for å få dette på plass snarest mulig. Direktoratet har i oktober i år mottatt rapport om dette fra alle berørte fylker, og dette skal sammenstilles med det første.

Besøk i Osdalen

Århusposten
11. juli 2010

NYHETER 5

Sauebonden gjerder ulven ute

Reidar Hansen fra Osdalen ved Rena mistet over 40 sau på to timer

Bestandsmålet for ulv kan nås for første gang

Reidar Hansen fra Osdalen ved Rena mistet over 40 sau på to timer. Bildet viser Reidar Hansen og gjerdere som holder på å sette opp gjerder i Osdalen. Reidar Hansen er i forgrunnen, og gjerdere er i bakgrunnen. De er i ferd med å sette opp gjerder i Osdalen ved Rena. Reidar Hansen er i forgrunnen, og gjerdere er i bakgrunnen. De er i ferd med å sette opp gjerder i Osdalen ved Rena.

Reidar Hansen fra Osdalen ved Rena mistet over 40 sau på to timer. Bildet viser Reidar Hansen og gjerdere som holder på å sette opp gjerder i Osdalen. Reidar Hansen er i forgrunnen, og gjerdere er i bakgrunnen. De er i ferd med å sette opp gjerder i Osdalen ved Rena.

Bestandsmålet for ulv kan nås for første gang. Bildet viser Reidar Hansen og gjerdere som holder på å sette opp gjerder i Osdalen. Reidar Hansen er i forgrunnen, og gjerdere er i bakgrunnen. De er i ferd med å sette opp gjerder i Osdalen ved Rena.

8

Kilde: Faksimile fra Aftenposten, 11.07.10

I midten av juli i år var jeg på besøk hos Reidar Hansen i Osdalen i Åmot kommune. Etter store tap til rovvilt, satte han opp gjerder. Som det står i denne ingressen, han har ikke mistet en eneste sau siden 2002. Vi skal høre mer om hans erfaringer i hans innlegg senere i dag.

Friluftsliv

Det er flere ulike hensyn som bør vurderes når det planlegges oppføring av rovviltsikre gjerder

- Allmenn ferdsel
- Naturinngrep
- Effekter på annet vilt
- Konsekvenser for reindrifta

Friluftslivet kan hindres dersom store gjerder settes opp uten at man tilrettelegger for allmenn ferdsel. Her kan f.eks enkle gjerdeklyv eller grunder være en løsning. Selv om det er gjort tilrettelegginger, gir et gjerde signal om at dette er et privat område der allmennheten ikke har tilgang.

En idé kan være å tilrettelegg for gjerder i områder uten tradisjonelle ferdselsveier. Man bør også prøve å øke aksepten for gjerdene lokalt. Når det skal anlegges et gjerde, må informasjon innhentes fra forskjellige sektorer/interesser for å forhindre konflikter.

Forholdet mellom tamreindrifft og rovvilt sikre gjerder er et aktuelt tema som jeg håper vi får belyst i dag. Det er viktig at prosessene rundt oppsetting av rovviltsikre gjerder tar hensyn til reindriffta som også er avhengige av ressursene i samme område. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag skal seinere i dag holde et innlegg, og jeg vet at de der har hatt fokus på dialogen med reindrifften ved planlegging og oppsetting av gjerder.

Inngrep i naturen

11

Man vil i det lengste unngå sår i naturen som følge av inngrep som veier og gjerder, men i næringsøyemed må man av og til inngå kompromiss mellom hva som er ønskelig og hva som er gjennomførbart. Jeg håper erfaringene fra foredragsholderne senere i dag kan belyse hvilke utfordringer oppsetting av rovviltgjerder byr på, og hvordan man kan minske/unngå store inngrep i naturen ved oppsetting av gjerdet.

Et godt eksempel på hvordan man kan redusere omfanget av et inngrep i naturen, er gjerdet til Kjell Johansen i Grong, som vi ser på dette bildet. Traktorveien til venstre for gjerdet eksisterte før gjerdet ble satt opp, og kan brukes til kjøring med ATV ("All Terrain Vehicle") som letter vedlikeholdet og oppsett av gjerdet.

Et annet spørsmål er hvordan man kan finne best egnede areal for rovviltsikre gjerder. Dette kan kreve samarbeid opp mellom sektorer, om for eksempel hva som er de beste områdene i forhold til å motvirke gjengroing, eller med tanke på beitekvaliteten.

Viltskadecentret i Sverige opplyser at

- Rovviltsikre gjerder regnes for å være en av de aller mest effektive tiltakene, men også ett av de aller dyreste.
- Ulike gjerdetyper fungerer med ulik suksess mot de forskjellige rovviltartene.

Svensk Viltskadesenter vurderer at femtrådgjerder fungerer bra mot ulv, og all erfaring tyder på at de gjerdene som fungerer mot ulv, også fungerer relativt godt mot bjørn. Mot gaupe opplyser Viltskadecentret at det beste gjerder virker til å være et vanlig sauegjerde, komplett med to el-tråder: ett over nettet og et på nettets innside.

Gjerding bør fortsatt være det mest anvendte forebyggende tiltaket. Gjerdene må være oppsatt etter Viltskadecentrets anbefalinger.

Ettersom gjerding er dyrt, må det i første omgang gis støtte til de besetninger som løper størst risiko for angrep (det vil si besetninger i eksisterende ulverevir). Bidrag bør også gis til besetninger som har hatt dokumentert tap av sau til rovvilt.

Veien videre

13

Foto: Tommy Andersen

Jeg ser frem til spennende presentasjoner i dagens program, og håper dagen i dag bidrar til at vi kommer et langt skritt videre med utfordringene knyttet til bruk av rovviltsikre gjerder.

Kanskje får vi frem tanker om egnet rapporteringssystem, rutiner for vedlikehold av selve gjerdet, tilsyn og kontroll? I forbindelse med nye bestemmelser rundt nødverge, er tiden inne for å forskriftsfeste regler rundt rovviltgjerdene. Denne konferansen er første steg på veien videre med dette arbeidet. Det aller viktigste med denne konferansen blir likevel å få utvekslet **erfaringer og gode relasjoner for videre arbeid med dette.**

Jeg kan dessverre ikke være til stede hele dagen, men jeg vet at alle innspill vil bli samlet opp av forvaltningen som er tilstede i dag og inngå i det videre arbeidet.

Takk for oppmerksomheten!

Kjør debatt!

14

Foto: Olav Gunnar Ballo